

**Att följa upp och utvärdera regeringens satsningar på
ambulanssjukvården 2021**

**Projektledare Fatima Azerkan HT4, analysavdelningen
Utredare Thomas Malm HT4, analysavdelningen**

Följa upp och utvärdera regeringens satsningar på ambulanssjukvården 2021

Regeringens satsningar omfattar:

- Förordningen (2021:18) om statsbidrag för utveckling av den prehospitala akutsjukvården för patienter med psykisk ohälsa, som syftar till att stärka regionernas möjligheter att inrätta s.k. psykiatriambulanser och att utveckla nya arbetssätt.
- Överenskommelsen mellan staten och SKR om att förstärka och utveckla ambulanssjukvården. Denna satsning på ambulanssjukvården ingick staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) den 29 januari 2021, inom ramen för överenskommelsen God och nära vård:

en överenskommelse om att förstärka och utveckla ambulanssjukvården för att bli mera jämlik och tillgänglig samt möta kraven som utvecklingen mot en god och nära vård samt högspecialiserad vård medför (S2021/00820).

Att följa upp och utvärdera regeringens satsningar på ambulanssjukvården 2021

- Delredovisning av 2021 års satsningar
- Rapport som innehåller:
  - sammanställning av datainhämtning (intervjuer med regioner och SKR) för år 2021 gällande satsningarna och deras preliminära resultat.
  - sammanfattning av Socialstyrelsens uppföljning *”Redovisning av rapport för uppföljning av 2021 års statsbidrag för utveckling av den prehospitala akutsjukvården för patienter med psykisk ohälsa (S2021/02144)” (Enkätdata)*
  - referat av ambulansavsnittet från Socialstyrelsens publicerade rapport *”Uppföljning av omställningen till en mer nära vård 2021 Utvecklingen i regioner och kommuner”* (Kvalitativa data).
- Sammanfattande diskussion

Uppföljning 2021 års statsbidrag för utveckling av prehospital akutsjukvård för patienter med psykisk ohälsa

Statsbidraget får användas för:

- inrättandet av psykiatriambulanser inom den prehospitala akutsjukvården,
  - utveckling av arbetssätt för prehospitala akutsjukvårdsbedömningar av patienter med psykisk ohälsa eller suicidalitet genom digitala hjälpmedel och system,
  - övriga anpassningar i verksamheterna och som rör material, utbildningsinsatser eller liknande, och
  - vissa kostnader för administration.
-
- Av statsbidragets 46 miljoner kr fördelades 29,5 miljoner kr till sammanlagt 19 regioner efter ansökan till Socialstyrelsen.
  - Två tredjedelar av de fördelade medlen användes av regionerna
  - Detta innebär att omkring 40 procent av de avsatta 46 miljonerna för 2021 faktiskt har använts.

Uppföljning 2021 års statsbidrag forts.

Område	Antal regioner (N=19)	Andel regioner
Övriga anpassningar i verksamheterna som rör material, utbildningsinsatser eller liknande	15	79%
Utveckling av arbetssätt för prehospitala akutsjukvårdsbedömningar av patienter med psykisk ohälsa eller suicidalitet genom digitala hjälpmedel eller system	12	63%
Vissa kostnader för administration av den verksamhet som bidrag lämnats för	8	42%
Inrättande av psykiatriambulanser inom den prehospitala akutsjukvården	4	21%

Uppföljning 2021 års statsbidrag. Kompletterande intervjuundersökning

- Socialstyrelsens intervjuer bekräftar att regionernas insatser ligger inom ramen för statsbidragets intentioner
- Statsbidraget har satt fokus på området akut prehospital vård för personer med psykisk ohälsa
- Bidraget har stimulerat utvecklingsarbete och nya arbetssätt som inkluderar samverkan med andra verksamheter
- Området "Övriga anpassningar i verksamheterna" har legat i fokus, detta område inkluderar bl a kompetensutveckling och behovsinventeringar
- Statsbidraget fungerar som ett stöd i omställningen till nära vård
- En fungerande samverkan med andra verksamheter är en viktig framgångsfaktor
- Särskilda psykiatriambulanser är dock inte aktuella i de flesta regioner pga för litet befolkningsunderlag

Uppföljning 2021 års överenskommelsemedel till ambulanssjukvården

Utveckling av ambulanssjukvården ingår i överenskommelsen om omställning till god och nära vård. För att få del av denna del av överenskommelsemedlen ska regionerna:

- Genomföra insatser som utvecklar ambulanssjukvården, göra ambulanssjukvården mer jämlik och effektiv och anpassa ambulanssjukvården till de förändringar som omställningen till en god och nära vård innebär.
- Medlen kan användas till:
  - Insatser som utvecklar ambulanssjukvården för att möta hela hälso- och sjukvårdens behov. Det gäller såväl god och nära vård som högspecialiserad vård
  - Insatser för ökad effektivitet avseende responstider, t ex ökad samverkan med andra aktörer för omställningen till nära vård
  - Kompetenshöjande insatser
  - Insatser som ger utvecklade förutsättningar för sjuktransport
- SKR ska stödja regionerna i deras arbete och synliggöra och sprida goda exempel
- För 2021 omfattar satsningen på ambulanssjukvården inom ramen för överenskommelsen 85 miljoner kr.

Uppföljning 2021 års överenskommelsemedel. Kompletterande intervjuundersökning

- Socialstyrelsens intervjuer bekräftar att regionernas insatser ligger inom ramen för överenskommelsens intentioner
- Överenskommelsen har satt fokus på området vilket stimulerat utvecklingsarbete och arbete med nya arbetssätt som inkluderar samverkan med andra verksamheter
- Överenskommelsen fungerar därmed som ett stöd i omställningen
- De insatser som regionerna genomfört inom ramen för överenskommelsen har stimulerat utvecklandet av regionala akutsjukvårdslösningar.
- Regionerna har engagerat sig i områdena utveckla insatser för förbättrad effektivitet avseende responstider och kompetenshöjande insatser.
- En fungerande samverkan med andra verksamheter tillsammans med en fungerande struktur och tillgång till kompetens är viktiga framgångsfaktorer
- Regionerna framhåller att andra verksamheter som primärvård, kommunal hälso- och sjukvård och psykiatri bör ta en större roll för att möta en situation där fler patienter inte transporteras till sjukhus

Uppföljning 2021 års satsningar. Slutord

- Socialstyrelsens intervjuer bekräftar att regionernas insatser ligger inom ramen för de båda satsningarnas intentioner
- Satsningarna har satt fokus på ambulanssjukvården vilket i många fall stimulerat och gett inspiration för utvecklingsarbete och nya arbetssätt
- Erfarenheter av projekten och sätt att arbeta kan vidare komma till nytta även i andra verksamheter som t ex primärvården.
- En viktig framgångsfaktor har varit en fungerande samverkan med andra verksamheter. Andra framgångsfaktorer är en fungerande struktur och tillgång till kompetens.
- De olika kompetensutvecklande insatser som genomförts har höjt kompetensnivån och i flera fall har dessa insatser permanentats, vilket ökar deras genomslag.
- Ett mer allmänt fokus på olika typer av mobila lösningar hade varit bättre. Olyckligt att styra in mot en viss typ av lösning

Arbetet framåt

- Framtida utmaningar i arbetet handlar bland annat om att få till en fungerande samverkan vilket inkluderar att ta fram och implementera nya arbetssätt och processer.
- En generell utmaning som gäller alla typer av tillfälliga satsningar är att de fördelas årsvis vilket gör att regionerna upplever att det är svårt med framförhållningen och att planera för mer långsiktiga insatser
- För 2022 aviserades medlen tidigare varför regionerna haft större möjligheter att planera och genomföra insatser inom statsbidraget och överenskommelsen.
- I kommande slutrapport i mars 2024 kommer Socialstyrelsen att lämna en samlad bedömning av regeringens satsningar på ambulanssjukvården inklusive en analys av satsningarnas resultat

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**